

عنوان مقاله:

ارزیابی بوم شناختی جهت برنامه ریزی استفاده بهینه از سرزمین مطالعه موردی: حوضه آبخیز طالقان

محل انتشار:

مجله آمایش جغرافیایی فضا، دوره 11، شماره 42 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 16

نویسندگان:

فاطمه محبی - دانشجوی کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران

فرهاد حسینی - استادیار گروه مهندسی نقشه برداری، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران، ایران

علی اصغر آل شیخ - استاد گروه مهندسی GIS دانشگاه صنعتی خواجه نصیر الدین طوسی، تهران، ایران

امیرحسین کاظم - کارشناسی ارشد سنجش از دور و سیستم اطلاعات جغرافیایی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

آدمی در طول تاریخ همواره برای تامین نیازهای اصلی خود به محیط زیست خود متکی بوده است اما اثراتی را بر سرزمین به خاطر اعمال مدیریت ها و مداخلات درست یا نادرست وارد می نماید؛ به همین جهت، بررسی توان بوم شناختی برای توسعه آینده سرزمین اهمیت می یابد. از طرفی توسعه پایدار هنگامی محقق می شود که از سرزمین به تناسب ظرفیت های آن استفاده گردد. این مسئله در حوضه آبخیز طالقان که دارای قابلیت های بالقوه فراوان و تنوع زیست محیطی است، اهمیت دوچندان دارد و شایسته است از این قابلیت ها به شکل بهینه استفاده شود. به همین منظور فرآیند ارزیابی بوم شناختی جهت تعیین مطلوبیت این حوضه برای گسترش کاربری های جنگلداری، اکوتوریسم گسترده و کاربری شهری و روستایی با استفاده از مدل تصمیم گیری چندمعیاره و GIS انجام گردید. فرآیند عملی پژوهش پس از مطالعات کتابخانه ای، جمع آوری و پردازش اطلاعات مورد نیاز آغاز گردید. تمامی معیار ها براساس مدل اکولوژیک دکنتر مخدوم استخراج شد، میزان مطلوبیت هر معیار، جداگانه برای هر کاربری و با تشکیل تابع عضویت فازی به دست آمد؛ سپس با استفاده از نظرات کارشناسان و با به کار گیری روش تحلیل سلسله مراتبی AHP، وزن معیار ها تعیین شدند. در مرحله بعد عملیات همپوشانی نقشه های معیار کاربری بهینه انجام گردید و در نهایت محدودیت های حوضه آبخیز از آن خارج شدند. نتیجه نهایی به صورت نقشه هایی است که منطقه مورد مطالعه را برای توسعه انواع کاربری های مورد نظر ارزیابی کرده است. طبق نتایج به دست آمده ۹٪ از مساحت حوضه برای توسعه شهری و روستایی، ۵٪ برای کاربری اکوتوریسم گسترده و ۸۶٪ برای کاربری جنگلداری مناسب است؛ همچنین ۷۰٪ از مساحت حوضه برای توسعه شهری، ۸۵٪ برای کاربری اکوتوریسم گسترده و ۱۲٪ برای کاربری جنگلداری نامناسب ارزیابی شدند. توجه به نتایج به دست آمده می توان چنین تحلیل کرد که حوضه آبخیز طالقان با داشتن محدودیت به لحاظ دارا بودن شیب بالا، ارتفاع زیاد و پتانسیل لرزه خیزی نسبتا زیاد، از لحاظ طبیعی قابلیت محدودی جهت توسعه در حوزه شهر و روستا و همچنین صنعت اکوتوریسم دارد.

کلمات کلیدی:

ارزیابی بوم شناختی، حوضه آبخیز طالقان، GIS، فرآیند تحلیل سلسله مراتبی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1446682>

